

FINANSMINISTERIET

Den 28. april 1977.

Notat om statslig låntagning i forskellige lande.

Omfanget af den statslige låntagning varierer stærkt selv inden for OECD-landegruppen. Den samlede statsgælds andel i pct. af bruttonationalproduktet var i første halvdel af 70'erne ca. 50 i Italien, 40 i Belgien, over 20-30 i Sverige, Norge, Holland, U.K., Canada og U.S.A. og under 10 i Japan, Tyskland, Frankrig, Schweiz, Finland og Danmark. I Danmark er andelen nu steget til knap 15 pct.

Statsgældens sammensætning er meget forskellig fra land til land. Den finansielle statistik er imidlertid ret mangelfuld og vanskeliggør sammenligninger, ligesom centralbankens forskellige placering i forhold til centralregeringen påvirker statistikken, uden at det behøver at indebære reeløkonomiske forskelle.

Korte fordringer udgør en ubetydelig del og består f. eks. i Sverige af skatkammerbeviser overdraget til Riksbanken, hvor den antager karakter af overtræk på statens konto. I Italien gælder noget tilsvarende, hvor den overvejende del af skatkammerbeviserne er overtaget af de private banker til opfyldelse af deres kassebindingsforpligtelser. Kun i U.S.A., U.K., Belgien og Holland spiller de finansielle institutioners beholdning af korte statslige fordringer nogen rolle, idet de her udgør 3-4 pct. af BNP.

De store forskelle i OECD-landenes finansielle struktur afgør naturligvis også formen for den statslige låntagning. Det kan eksempelvis anføres, at den samlede obligationsmængde i pct. af BNP varierer fra 80-90 i Danmark og Belgien, 50-60 i Sverige, Italien, Canada og U.S.A. til under 20 i Frankrig og Holland.

I Tyskland udgjorde forbundsregeringens *indenlandske statsgæld* ved udgangen af 1973 kun 50 mia DM svarende til godt 5 pct. af nationalindkomsten. Siden da er statsgælden nødvendigvis steget som følge af de betydelige budgetunderskud. I 1973 bestod kun 11 pct. af statsgælden af omsættelige statspapirer, mens hovedparten af den øvrige statsgæld var optaget som langfristede kreditter i banker og andre finansielle institutioner, til dels ved udstedelse af ikke-omsættelige obligationer (Anleihen).

I Belgien er forholdene præget af, at de betydelige underskud på statsbudgettet gennem en årrække er blevet dækket ind ved obligationsudstedelse. Ved udgangen af 1973 udgjorde den cirkulerende mængde af statsobligationer og kommuneobligationer henholdsvis 39 og 16 pct. af bruttonationalindkomsten. Dertil kom direkte låntagning i banker og andre finansielle institutioner med et beløb svarende til 14 pct. af bruttonationalindkomsten. De pengepolitiske myndigheders kontrol med renteniveau og rentestruktur har derfor primært sigtet mod at skabe betingelser for en jævn og billig finansiering af den offentlige sektors opsparingsunderskud.

De store forskelle fra land til land er delvis en følge af forskellige økonomiske betingelser, men er nok især bestemt af de rådende institutionelle forhold. Valget mellem forskellige løsninger er i forskelligt omfang fra land til land begrænset af konstitutionelle og andre legale bestemmelser ligesom traditioner og politiske holdninger udelukker et frit valg mellem alle logiske muligheder.